РЕАКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

ПОЗИТИВЕН ПРИМЕР:

Според Нермина Факовиќ, координаторка на Програмата за активна здравствена заштита на мајките и децата и една од ретките лица вработени во јавните институции во РМ, која во целост ги почитува одредбите од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер и навремено ги доставува бараните информации, клучните пречки во спроведувањето на законот се: „Преобемна процедура за обезбедување на информацијата на барателот во рамки на самата институција... не секогаш лицето од коешто се бара информацијата ја поседува, па потребно е доставување на допис до институцијата имател... со што се одолговлекува и се усложнува целата постапка, па оттука потребно е постапката да се врши електронски. Користењето на буџетските средства бара транспарентност без исклучок, затоа за поголема отчетност и подобрување на квалитетот на услугите потребно е овие информации да бидат јавни“.

Во 2017 година **Министерството за финансии и Министерството за здравство** бележат значително **уназадување на нивото на реактивна транспарентност**, и со тоа се најдоа во категоријата на **нетранспарентни институции** **во Република Македонија.**

Зголемен е бројот на мониторирани институции од јавниот и од здравствениот сектор кои во 2017 година се најдоа во категоријата на реактивно нетранспарентни.

- На листата на **реактивно нетранспарентни институции** за 2017 година се бележат следните институции: Министерството за здравство, Министерството за финансии, Агенцијата за странски инвестиции, Секретаријатот за европски прашања, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој, Јога-сојузот на Македонија, Комитетот за доење, Министерството за економија, Министерството за земјоделство, Спортскиот центар „Борис Трајковски“, Банка за развој при Советот на Европа, Здравствениот дом Железничар и здравствените домови во Кичево, Македонски Брод, Прилеп и во Штип.
- **Делумно транспарентни институции за 2017 година** се: здравствените домови во Гостивар, Кавадарци и во Скопје, Специјалната болница за гинекологија и акушерство Чаир, центрите за јавно здравје во Скопје и во Струмица, Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер, Државната комисија за спречување на корупција, Заводот за здравствена заштита на мајките и децата, Агенцијата за вработување на РМ и Фонд за инфраструктурни проекти на Европската комисија.
- На листата, пак, на **реактивно транспарентни институции за 2017** година се најдоа: здравствените домови во Берово, Битола, Вевчани, Велес, Виница, Гевгелија, Демир Хисар, Дебар, Кочани, Кратово, Крива Паланка, Крушево, Куманово, Охрид, Пробиштип, Радовиш, Ресен, с. Ростуше, Свети Николе, Струга, Струмица, Тетово, Неготино и во Пехчево, Институтот за јавно здравје, Општата болница Струмица, Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, центрите за јавно здравје во Битола, Велес, Кочани, Куманово, Охрид, Прилеп, Тетово и во Штип, Бирото за јавни набавки, Заводот за рехабилитација на слух, говор и глас, Медицинскиот факултет и Универзитетската клиника за детски болести.
- Во 2017 година од вкупниот број на поднесени барања за пристап до информации од јавен карактер, 87 % биле одговорени во редовна постапка, како што беше случајот и во 2016 година; 12 % од поднесените барања не биле одговорени во редовна постапка, односно институциите молчеле; на околу 4 % од поднесените барања бил испратен одговор по жалбена постапка.
- Агенцијата за странски инвестиции донесе решение за целосно одбивање на барањата со образложение дека побараните информации претставуваат исклучок од слободен пристап до информации од јавен карактер согласно со Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер.
- Јога-сојузот на Македонија е институција којашто најмногу доцни во доставување на одговорите на поднесените барања, а по неа следуваат: Комитетот за доење, здравствените домови во Прилеп, Штип и во Македонски брод, Министерството за економија, Здравствениот дом Железничар итн.

ПРОМЕНИ НА НИВОТО НА ТРАНСПАРЕНТНОСТ КАЈ ЈАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ВО 2017 ГОДИНА ВО ОДНОС НА 2016 ГОДИНА:

РЕАКТИВНА ТРАНСПАРЕНТНОСТ

I. Напредок на нивото на реактивна транспарентност

Напредок на нивото на реактивна транспарентност во однос на 2016 година бележат дванаесет институции, и тоа:

- четири институции (здравствените домови во Берово, Гевгелија, Пробиштип и во Неготино) преминале во категоријата на транспарентни од нетранспарентни институции;
- осум институции (здравствените домови во Крива Паланка, Крушево, Радовиш, Свети Николе и во Тетово, Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство, Центарот за јавно здравје Битола и Медицинскиот факултет - Центар за семејна медицина) преминале • во категоријата на транспарентни од делумно транспарентни институции.

II. Уназадување на нивото на реактивна транспарентност

Уназадување на нивото на реактивна транспарентност бележат десет институции, и тоа:

- три институции (здравствените домови во Кичево и во Штип и Спортскиот центар „Борис Трајковски") преминале во категорија на нетранспарентни од транспарентни институции;
- четири институции (здравствените домови во Македонски Брод и во Прилеп, Министерството за здравство и Министерството за финансии) преминале во категорија на нетранспарентни од делумно транспарентни;
- три институции (Специјалната болница за ГА Чаир, Центарот за јавно здравје Скопје и Центарот за јавно здравје Струмица) преминале во категоријата на делумно транспаренти од транспарентни институции.

III. Нема промена на нивото на транспарентност

И оваа година кај четири институции нема напредок на нивото на транспарентност, во нив се вбројуваат: здравствените домови во Гостивар, Кавадарци и во Скопје и Заводот за здравствена заштита на мајките и децата.

Целта на оваа анализа е да даде појасна слика и подобра претстава за реактивната транспарентот на институциите од јавниот и од здравствениот сектор, не само за тековната година туку и за трендот на движење на скалата на транспарентност што го бележи секоја институција посебно во однос на изминатата година. Анализата се базира на 1 338 постапки за слободен пристап до информации од јавен карактер спроведени во 2017 година пред 65 [1] јавни институции од страна на Здружението ЕСЕ.

Анализата на постапките е направена по пат на оценка на транспарентноста на секоја институција од аспект на пет параметри и тоа:

- **број на добиени одговори во редовна постапка;**
- **број на добиени нецелосни одговори во редовна постапка;**
- **број на одбиени барања или пак запрени постапки од страна на имателите на информации од јавен карактер;**
- **број на барања по кои имателите молчеле;**
- **просечен период на добивање на одговор на доставени барања за пристап до информации од јавен карактер во редовна и во жалбена постапка.**

Секој од наведените параметри се разгледува како процент од вкупно доставените барања за слободен пристап до информации од јавен карактер до секоја од институциите.

Добиените проценти се претвораат во оценка/боја утврдена со претходно развиена матрица за оценка каде:

0	– НЕТРАНСПАРЕНТЕН/ЦРВЕНО
1	– ДЕЛУМНО ТРАНСПАРЕНТЕН/ЖОЛТО
2	– ТРАНСПАРЕНТЕН/ЗЕЛЕНО

Конечната оценка за секоја институција претставува оценка добиена како просек од поединечните оценки на параметрите наведени во претходниот пасус.

[1] Во текот на работењето беа опфатени 66 институции, но предмет на анализата беа 65 институции поради тоа што барањата од страна на Здравствениот дом Делчево не беа примени. Воедно, барања за слободен пристап до информации од јавен карактер беа испратени и до Комитетот за доење, кој работи во рамките на Министерството за здравство, исто како и до Државниот центар за хумана репродукција во рамките на Универзитетската клиника за гинекологија и акушерство.

ЛЕГЕНДА НА ПРОАКТИВНОСТ

НЕТРАНСПАРЕНТЕН
нетранспарентна институција е онаа што има одговорено на помалку од 80 % од барањата во редовна постапка; има над 1 % нецелосни одговори, одбиени барања и молчење, а одговорите ги доставила во рок подолг од 41 ден од денот на поднесување на барањата.

ДЕЛУМНО ТРАНСПАРЕНТЕН
делумно транспарентна институција е онаа што има одговорено на 81 - 90 % од барањата во редовна постапка; има помеѓу 0,1 - 1 % нецелосни одговори, одбиени барања и молчење, а одговорите ги доставила во рок од 31 до 40 дена од денот на поднесување на барањата.

ТРАНСПАРЕНТЕН
транспарентна институција е онаа што има одговорено на 91 до 100 % од барањата во редовна постапка; има помеѓу 0 - 0,1 % нецелосно одговори; 0 % одбиени барања и молчење, а одговорите ги доставила во рок од 0 до 30 дена од денот на поднесување на барањата.

РАНГ-ЛИСТА НА ИНСТИТУЦИИ ОД ЈАВНИОТ И ОД ЗДРАВСТВЕНИОТ СЕКТОР ОД АСПЕКТ НА НИВНАТА ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ОТВОРЕНОСТ

РЕАКТИВНО ТРАНСПАРЕНТНИ ИНСТИТУЦИИ

НАЗИВ НА ИНСТИТУЦИЈАТА
Здравствен дом Берово
Здравствен дом Битола
Здравствен дом Вевчани
Здравствен дом Велес
Здравствен дом Виница
Здравствен дом Гевгелија
Здравствен дом Демир Хисар
Здравствен дом Дебар
Здравствен дом Кочани
Здравствен дом Кратово
Здравствен дом Крива Паланка
Здравствен дом Крушево
Здравствен дом Куманово
Здравствен дом Охрид
Здравствен дом Пробиштип
Здравствен дом Радовиш
Здравствен дом Ресен
Здравствен дом с. Ростуше
Здравствен дом Свети Николе
Здравствен дом Струга
Здравствен дом Струмица
Здравствен дом Тетово
Институт за јавно здравје
Општа болница Струмица
Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство
Центар за јавно здравје Битола
Центар за јавно здравје Велес
Центар за јавно здравје Кочани
Центар за јавно здравје Куманово
Центар за јавно здравје Охрид
Центар за јавно здравје Прилеп
Центар за јавно здравје Тетово
Центар за јавно здравје Штип
Биро за јавни набавки
Завод за рехабилитација на слух, говор и глас
Здравствен дом Неготино
Здравствен дом Пехчево
Медицински факултет
Универзитетска клиника за детски болести

ДЕЛУМНО ТРАНСПАРЕНТНИ ИНСТИТУЦИИ

НАЗИВ НА ИНСТИТУЦИЈАТА
Здравствен дом Гостивар
Здравствен дом Кавадарци
Здравствен дом Скопје
Специјална болница за ГА Чаир
Центар за јавно здравје Скопје
Центар за јавно здравје Струмица
Комисија за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер
Државна комисија за спречување на корупција
Завод за здравствена заштита на мајките и децата
Агенција за вработување на РМ
Фонд за инфраструктурни проекти на Европската Комисија

РЕАКТИВНО НЕТРАНСПАРЕНТНИ ИНСТИТУЦИИ

НАЗИВ НА ИНСТИТУЦИЈАТА
Здравствен дом Железничар
Здравствен дом Кичево
Здравствен дом Македонски Брод
Здравствен дом Прилеп
Здравствен дом Штип
Министерство за здравство
Министерство за финансии
Агенција за странски инвестиции
Секретаријат за европски прашања
Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој
Јога-сојуз на Македонија
Министерство за економија
Министерство за земјоделство
Спортски центар „Борис Трајковски“
Банка за развој при Совет на Европа

Финансиски поддржано од:

Здружение за еманципација, солидарност и еднаквост на жените - ЕСЕ

FOUNDATION OPEN SOCIETY MACEDONIA
ФОНДАЦИЈА ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО МАКЕДОНИЈА

ОЦЕНКИ НА ПОЕДИНЕЧНИ ПАРАМЕТРИ

НАЗИВ НА ИНСТИТУЦИЈАТА	Број на барања на кои е добиен одговор по редовна постапка	Број на барања на кои е добиен некомплетен одговор	Број на одбиени барања/ запрени постапки	Број на барања на кои институциите молчеле	Просечен број на денови на добивање на одговорот, сметано од денот на неговото поднесување
Здравствен дом Берово	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Битола	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Вевчани	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Велес	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Виница	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Гевгелија	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Гостивар	★ green	★ green	★ green	★ green	★ red
Здравствен дом Демир Хисар	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Дебар	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Железничар	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Здравствен дом Кавадарци	★ yellow	★ green	★ green	★ red	★ red
Здравствен дом Кичево	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Здравствен дом Кочани	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Кратово	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Крива Паланка	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Крушево	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Куманово	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Македонски Брод	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Здравствен дом Охрид	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Прилеп	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Здравствен дом Пробиштип	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Радовиш	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Ресен	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
ЗД с. Ростуше	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Свети Николе	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Скопје	★ yellow	★ green	★ green	★ green	★ red
Здравствен дом Струга	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Струмица	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Тетово	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Штип	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Институт за јавно здравје	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Министерство за здравство	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Министерство за финансии	★ red	★ red	★ green	★ red	★ yellow
Општа болница Струмица	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Специјална болница за ГА Чаир	★ green	★ green	★ green	★ green	★ yellow
Универзитетска клиника за гинекологија и акушерство	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Битола	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Велес	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Кочани	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Куманово	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Охрид	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Прилеп	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Скопје	★ green	★ green	★ green	★ green	★ yellow
Центар за јавно здравје Струмица	★ green	★ green	★ green	★ green	★ red
Центар за јавно здравје Тетово	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Центар за јавно здравје Штип	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Агенција за странски инвестиции	★ red	★ red	★ red	★ green	★ red
Комисија за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер	★ green	★ green	★ green	★ green	★ yellow
Секретаријат за европски прашања	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Агенција за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Биро за јавни набавки	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Државна комисија за спречување на корупција	★ green	★ green	★ green	★ green	★ yellow
Завод за здравствена заштита на мајките и децата	★ green	★ green	★ green	★ green	★ red
Завод за рехабилитација на слух, говор и глас	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Неготино	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Здравствен дом Пехчево	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Јога-сојуз на Македонија	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Медицински факултет	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Министерство за економија	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Министерство за земјоделство	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Спортски центар „Борис Трајковски“	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Универзитетска клиника за детски болести	★ green	★ green	★ green	★ green	★ green
Агенција за вработување на РМ	★ green	★ green	★ green	★ green	★ red
Банка за развој при Совет на Европа	★ red	★ green	★ green	★ red	★ red
Фонд за инфраструктурни проекти на Европската Комисија	★ green	★ red	★ green	★ green	★ green